

Tiltakskort - barneekteskap

Dette tiltakskortet beskriver hvordan du skal følge opp mindreårige beboere i asylmottak, som er utsatt for barneekteskap.

1 Definisjon på barneekteskap

Barneekteskap er når et barn under 18 år lever i ekteskap eller ekteskapsliknende forhold (religiøst inngåtte ekteskap, forlovelse). Barneekteskap kan innebære brudd på en rekke menneskerettigheter og norske straffelovsbestemmelser, herunder tvangsekteskap, menneskehandel, seksuallovbrudd og ekteskap med barn under 16 år. Ekteskap med en person under 18 år kan også være brudd på ekteskapsloven.

2 Indikatorer

Det er mistanke om barneekteskap når en beboer som er eller mistenkes å være under 18 år (enslig mindreårig eller medfølgende barn)

- kommer sammen med ektefellen sin til Norge, eller opplyser å ha ektefelle i Norge,
- oppgir å ha ankommet med en forlovede, kjæreste eller venn, eller oppgir å ha dette i Norge (det betyr at de kan være religiøst gift),
- er gift eller forlovet eller er i en ekteskapsliknende situasjon (kan ha oppgitt uriktige opplysninger om alder og relasjon), eller
- kommer sammen med eget barn og barnets andre forelder.

Vær særlig oppmerksom hvis søkeren fremstår som yngre enn oppgitt alder.

3 Ved mistanke om barneekteskap

For å identifisere om en beboer er utsatt for barneekteskap skal du ha en samtale med beboeren. Du skal følge opp dersom du har begrunnet bekymring eller mistanke om at beboeren er utsatt for barneekteskap.

3.1 Gjennomfør en samtale med beboeren

I samtalen skal du prøve å finne ut om beboeren kan være utsatt for menneskehandel og/eller vold i nære relasjoner, herunder tvangsekteskap. Under samtalen skal du kartlegge om beboeren har behov for tilrettelegging av botilbudet og/eller annen oppfølging. Du skal også avklare med beboeren om hen allerede har gitt informasjon om situasjonen sin til den instansen som behandler asylsaken (Utlendingsdirektoratet (UDI) eller Utlendingsnemnda (UNE)).

3.2 Vurder behov for akutt oppfølging

Hvis beboeren kan være i akutt fare, skal du sikre at beboeren umiddelbart får nødvendig hjelp. Dette gjelder i situasjoner der beboeren trenger et trygt bo- og omsorgstilbud av sikkerhetshensyn.

Hvis du er i tvil

- be om veiledning fra Kompetanseteamet mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse (se kontaktinformasjon i punkt 4)

Hvis det er behov for akutt oppfølging, skal du

- ringe politiet (02800) dersom det er nødvendig med akutte sikkerhetstiltak
- ringe barneverntjenesten/barnevernsvakten
- gi nødvendig tilrettelegging av botilbudet i mottak i tråd med retningslinjer for botilbud for enslige mindreårige ektefeller
- gi bistand slik at beboeren kan få helsehjelp hvis det er aktuelt
- Informere UDIs regionale enhet
- opprette en særkontakt til den mindreårige, på asylmottaket

3.3 Informer UDIs regionale enhet om den enslige mindreårige

En mindreårig ektefelle skal registreres som enslig mindreårig asylsøker (EMA) og få ivarett sine rettigheter som EMA når hen søker om beskyttelse og ikke kommer med sine foreldre.

Hvis du mistenker at beboeren er utsatt for barneekteskap skal du umiddelbart kontakte UDIs regionale enhet. UDI vil i samråd med asylmottaket vurdere flytting til asylmottak for enslige mindreårige i tråd med egne retningslinjer for det.

I tillegg vil UDI sørge for at asylsaken til den mindreårige beboeren blir registrert som enslig mindreårig (EMA-sak) i datasystemet DUF, dersom dette ikke allerede er gjort.

3.4 Meld fra til statsforvalteren for å få oppnevnt representant

Hvis den mindreårige beboeren kommer til Norge uten foreldre, og det er mistanke om at hen er utsatt for barneekteskap, skal du melde fra til statsforvalteren slik at beboeren får oppnevnt en representant. Representanten skal ha det juridiske foreldreansvaret. Ektefellen til den mindreårige skal ikke anses som representant eller omsorgsperson. Hvis den mindreårige ikke får oppnevnt representant, skal du melde fra til UDIs regionale enhet.

3.5 Varsle barnevernet

Du skal sende skriftlig bekymringsmelding til barnevernet hvis du har opplysninger eller mistanke om at en mindreårig beboer er utsatt for barneekteskap (forlovet eller gift).

Bruk skjema vedlagt i [UDI 2014-015 Opplysningsplikt til barnevernet](#). Du må presisere om den mindreårige er gravid eller har barn, og om den mindreårige oppholder seg på voksenmottak sammen med ektefellen. Asylmottaket skal melde, selv om andre instanser (for eksempel PU eller UDI) også har meldt.

Du skal sende kopi av bekymringsmeldingen til UDIs regionale enhet i Mot-portalen som generell henvendelse tilknyttet beboeren.

Barneverntjenesten skal vurdere omsorgssituasjonen og behovet for tiltak for eksempel om det er grunnlag for midlertidig plassering etter [barnevernloven § 4-6 annet ledd](#).

3.6 Varsle politiet

Seksuell omgang med en person under 16 år er straffbart. Hvis beboeren er under 16 år, skal du i tillegg til å varsle barnevernet, gi både skriftlige og muntlige opplysninger til politiet om barneekteskapet, for å avverge straffbare handlinger. Du kan lese mer om avvergingsplikten på www.plikt.no.

Du skal sende kopi av den skriftlige meldingen til UDIs regionale enhet i MOT-portalen som en generell henvendelse tilknyttet beboeren.

Hvis du har en begrunnet mistanke om menneskehandel, seksuallovbrudd, tvangsekteskap eller annen vold i nære relasjoner, skal du varsle politiet selv i saker der personen er over 16 år.

Hvis du gir opplysninger til både politiet og barneverntjenesten i en sak, skal du gjøre begge instansene kjent med dette, så de kan samarbeide om videre saksgang.

3.7 Tilrettelegg botilbudet og ivareta omsorgen

Asylmottaket har ansvar for å ivareta den daglige omsorgen for den mindreårige ektefellen og tilrettelegge botilbudet frem til hen eventuelt får et annet botilbud. Asylmottaket skal opprette en særkontakt for den mindreårige og avklare med UDIs regionale enhet hvordan botilbudet skal tilrettelegges.

3.8 Registrering i Mot-portalen

Asylmottaket skal registrere opplysninger om beboeren som er *nødvendige* for å gi tilrettelagt botilbud og oppfølging i Mot-portalen, i tråd med gjeldende rutiner.

For øvrig gjelder følgende for hvordan enslige mindreårige skal være registrert i Mot-portalen:

- En mindreårig ektefelle skal være registrert som EMA (enslig mindreårig asylsøker) og skal ikke ha samme økonomigruppe som ektefellen.
- Ektefeller (hvor minst én er under 18 år) skal ha individuelle plasseringsgrupper.
- Ektefeller under 18 år skal være registrert som enslig mindreårig jente/gutt uten følgeperson.
- Ektefelle til den mindreårige skal ikke registreres som person med omsorgsansvar.
- Den mindreårige ektefellen skal ha en egen økonomigruppe og egen plasseringsgruppe dersom ektefellene bor separat.
- Hvis den mindreårige er medfølgende barn til foreldre eller andre med omsorgsansvar, skal barnet være registrert som medfølgende barn og ha samme økonomigruppe som denne/disse.

Hvis asylmottaket ser at opplysninger i Mot-portalen ikke stemmer med punkter over skal asylmottaket melde fra til UDIs regionale enhet.

Etter at asylmottaket har meldt saken til UDI vil UDI vurdere endring av såkalt prosedyrekode til "enslig mindreårig sak. Når prosedyrekoden er endret vil også opplysninger i Mot-portalen bli oppdatert.

Endring i registreringen vil påvirke utbetalinger av økonomiske ytelser og hjelpe å ivareta beboerens rettigheter som enslig mindreårig, for eksempel rett til å ha representant.

3.7 Tiltak rettet mot andre beboere på asylmottaket

Asylmottaket skal vurdere om det er aktuelt å iverksette tiltak på mottaket for å ivareta sikkerheten til sårbare grupper i tråd med «Generelle krav til drift av asylmottak pkt. 2.6 b)».

4 Mer informasjon og veiledning

Mer informasjon om barneekteskap finner du på Barne- ungdom- og familiedirektoratets sider: [Fakta om barneekteskap \(bufdir.no\)](https://www.bufdir.no)

Du kan ta kontakt med [Kompetanseteamet mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll](#) for å få råd og veiledning, på epost kompetanseteamet@bufdir.no eller telefon 47 80 90 50.

Eventuelt kan du ta direkte kontakt med UDIs regionale enhet, for å bli koblet til og få veiledning fra UDI sin representant i kompetanseteamet.